

Disheluts '100159

100159

Het HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL,
17° KAMER,

na beraad, wijst volgend arrest :

Afschrift-art. 792 G.w.
Vrij van expeditierecht
art. 280. 2° Wetb. reg.

A.R. Nr. 2001/AR/1042 gevoegd met 2001/AR/1529

Rep.nr.: 2009/

624

A.R. Nr. 2001/AR/1042

Kamer 17

IN ZAKE VAN :

1. Mevrouw E N , studente, met woonplaats te MONTPELLIER (FRANCE), Esplanade de l'Europe, Apt. 18, in eigen naam en in haar hoedanigheid van wettig erfgenaam van de heer R B. overleden te Oostende op 14 februari 2005,

2. Mevrouw D G , huismoeder, wonende te 24580 ROUFFIGNAC (FRANCE), Domaine de la Fée, Saint-Cernin, in eigen naam en in haar hoedanigheid van wettig erfgenaam van de heer R B. overleden te Oostende op 14 februari 2005,

3. De Heer B M bediende, met woonplaats te 9000 GENT, Dahliastraat 28, in zijn hoedanigheid van wettig erfgenaam van de heer R B. overleden te Oostende op 14 februari 2005,

4. Mevrouw B J , bediende, met woonplaats te 9830 SINT-MARTENS-LATEM, Golfiaan 73, in haar hoedanigheid van wettig erfgenaam van de heer R B. overleden te Oostende op 14 februari 2005,

5. De Heer D S W , zonder beroep, wonende te 9820 MERELBEKE, Industriepark 6/BSOA,

26.01.09

EINDARREST

6. Mevrouw V D G A, huisvrouw-helpster,
wonende te 9080 LOCHRISTI, Oudstrijderslaan 18,

7. Mevrouw D S P, handelaar, wonende te 9041
OOSTAKKER, Magergoedhof 13,

appellanten,

allen vertegenwoordigd door Mr. LEYNS Gerd, advocaat te 9000
✓ GENT, Brugsesteenweg 318 ;

TEGEN :

1. E V.Z.W.
met zetel te 9000 GENT, Kortrijksesteenweg 639,
geïntimeerde,

✓ vertegenwoordigd door Mr. LEFEBVRE Cédric loco Mr. DE
HAES Inge, advocaat te 2000 ANTWERPEN, Frankrijklei 146 ;

2. FORTIS INSURANCE BELGIUM (voorheen Fortis AG N.V.),
met maatschappelijke zetel te 1000 BRUSSEL, Emiel
Jacqmainlaan 53,

geïntimeerde,

✓ vertegenwoordigd door Mr. VANDEVELDE Vincent, advocaat te
9060 ZELZATE, Westkade 19 ;

EN PARTIJEN MEDE INZAKE:

1. LANSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN, met maatschappelijke zetel te 1031 BRUSSEL, Haachtsesteenweg 579 PB 40,

vertegenwoordigd door Mr. GLORIEUS Inge loco Mr. LENSSENS Geert, advocaat te 1090 BRUSSEL, Carton de Wiartlaan 126 ;

2. De BELGISCHE STAAT, FOD, vertegenwoordigd door de Minister van Sociale Zekerheid, Dienst Minder-Validen, gedwongen tussenkomende partij, met kantoren te 1000 BRUSSEL, Zwarte Lievevrouwstraat 3 C,

die niet verschijnt noch iemand in haar naam ;

3. O.C.M.W. LOCHRISTI, publiekrechtelijk rechtspersoon, in de persoon van de voorzitter van de raad, gedwongen tussenkomende partij, waarvan de burelen gevestigd zijn te 9080 LOCHRISTI, Bosdreef 5/a,

vertegenwoordigd door Mr. DHONT Hilde loco Mr. VAN DER GUCHT Willy, advocaat te 9000 GENT, Sint-Denijslaan 201 ;

4. Het VLAAMS FONDS VOOR SOCIALE INTEGRATIE VAN PERSONEN MET EEN HANDICAP, gedwongen tussenkomende partij, met maatschappelijke zetel te 1210 BRUSSEL, Sterrenkundelaan 30,

vertegenwoordigd door Mr. HOLTAPPELS Daniel loco RUPPEL Dirk, advocaat te 9000 GENT, Ganzendries 19 ;

.....

1. voorgaande :

Bij arrest van 16 juni 2008 heeft het hof uitspraak gedaan over de vorderingen en verweermiddelen ontwikkeld door de verschillende procespartijen zoals deze zich stelden na het arrest van het hof van 22 april 2005.

Alvorens uitspraak te doen - omtrent de verdeelsleutel volgens dewelke de consorten N: B en de consorten W D S en desgevallend de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN aanspraak zullen kunnen maken op het door de F. geconsigneerde bedrag van € 110.000 en op de door FORTIS te betalen som van € 989.467,62 (= € 1.239.467,62 - de provisies tot beloop van € 250.000) te vermeerderen met de vergoedende intresten aan 5 % per jaar vanaf de te bepalen data en op de te bepalen sommen - heeft het hof de heropening van de debatten bevolen teneinde:

(1 a) de consorten N: B en de consorten W D S toe te laten de optelling van al de gevorderde posten na te zien en het hof een duidelijke mathematisch verantwoorde optelling voor te leggen onder de vorm van een tabel;

(1 b) deze zelfde partijen toe te laten voor elke schadepost de exacte begindatum van de vergoedende intresten aan te geven meer in het bijzonder voor de posten "inkomstenverlies verleden";

(2) de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN toe te laten standpunt in te nemen nopens de vraag in welke mate de ziekteverzekeraar gerechtigd is, voor de geneeskundige kosten, in samenloop te treden met de verzekerde en aldus de verzekerde *de facto* het voordeel van de tussenkomst van de ziekteverzekering voor medische en aanverwante kosten te ontzeggen door de sociaal verzekerden aldus zelf een deel van de ingevolge de wet (en het recht van eenieder op de voordelen van de sociale zekerheid) uitgekeerde bedragen te doen ten laste nemen;

Het arrest van 16 juni 2008 herhaalde voor zoveel als nodig de wettelijke bepalingen overeenkomstig dewelke de laatste conclusie die de partijen in het kader van de heropening der debatten zouden neerleggen alle middelen en argumenten, zonder uitzondering, zou bevatten en dit onder vorm van een syntheseconclusie.

Het hof stelt vast dat de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN zich niet aan deze vereiste heeft weten te houden en dat zij op 4 december 2008 een "aanvullende conclusie naar aanleiding van de heropening van debatten" heeft neergelegd, - dewelke conclusie het hof als de "laatste" conclusie voor deze partij aanziet - doch dat zij, bij een brief van 3 december 2008 (daags na toezending van de conclusie I) reeds nieuwe toevoegingen tracht aan te brengen te weten : "in deze beschuiten verzoekt (de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN) om betaling van een bepaalde som vanwege o.a. het F. vzw. Uiteraard dient bij deze vordering opzichtsens het VZW F rekening te worden gehouden met de dading gesloten tussen partijen en de beperking van vordering opzichtsens het VZW F tot 110.000 €". Om de motieven uiteengezet in de beslissing houdende heropening der debatten en de regel van de artikelen 744 Ger. W. en 748bis Ger. W. kan met deze "brief" geen rekening worden gehouden.

2. de afrekening van de consorten BLOMME en van de consorten DE SOMERE:

2.1.

Bij conclusie neergelegd op 23 oktober 2008 hebben de respectievelijke consorten B en D S hun vorderingen verduidelijkt wat de becijfering en vooral samentellen van de verschillende posten betreft en wat de aanvangsdatum van de intresten betreft.

N. B en W D S houden bij de berekening van hun schade rekening met de verdeling van aansprakelijkheid zoals deze was bepaald bij het arrest van 22 april 2005.

Ook G D B, M B, J B, A V D G en Pe D S houden bij het berekenen van hun schade rekening met de 50/50 verdeling van aansprakelijkheid.

In de mate dat de voornoemde verwanten (dit zijn de andere schadelijders dan de twee in het ongeval betrokken jongeren) een aanspraak kunnen laten gelden, is deze aanspraak wat de omvang betreft niet beperkt tot de aanspraak die B en D S zelf kunnen laten gelden.

De enkele omstandigheid dat deze schadelijders een familiale band vertonen met de partijen N: B. of W. D. S( ) is niet van aard dat deze naastbestaanden zich de fout van het rechtstreeks slachtoffer zouden moeten zien tegenwerpen met een verdeling van hun rechten op vergoeding tot gevolg.

De naastbestaanden lijden een eigen schade (dit wordt te dezen niet betwist) waarvoor zij vergoeding vorderen.

Zij kunnen aanspraak maken op een integraal herstel van hun schade, zij kunnen zich wat dit betreft zowel tegen de aansprakelijke derde (hier de v.z.w. F. en diens verzekeraar FORTIS) als tegen hun eigen familielid (respectievelijk Nathalie Bl of W. D. S. richten (namelijk in de mate dat hun familielid zelf deels aansprakelijk is gesteld voor de schadelijke gevolgen van de kwestieuze feiten).

In principe geldt de aanspraak van de naastbestaanden immers *in solidum* jegens enerzijds de v.z.w. F. (en ingevolge het rechtstreeks verhaal ook tegen diens verzekeraar FORTIS) en anderzijds jegens hun respectievelijk familielid.

De naastbestaanden kunnen dienvolgens de integrale vergoeding van de door hen geleden schade vorderen van de v.z.w. F. (en FORTIS).

Hun vordering dient dus niet tot de helft (dit wil zeggen tot het aandeel dat hun respectievelijk familielid zelf van de medeaansprakelijke derde kan vorderen) herleid of beperkt te worden¹.

Vermits te dezen evenwel de naastbestaanden expliciet hun vordering halveren, kan het hof hun aanspraken slechts inwilligen tot het beloop van de gestelde vorderingen.

2.2.

De vorderingen van al de respectieve schadelijders (dit zijn zowel de consorten B. en D. S( ) als de LANDBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN) zijn op zich niet betwist.

Ten onrechte houden de consorten B. en D. S( ) in hun schadeberekening rekening met de vergoedende intresten vanaf de respectievelijke data om het totaalbedrag van hun vordering te bepalen.

¹ Vgl. L. CORNELIS, Genadeloos met genegenheid: recht of on(t)recht?, *De indicatieve tabel herzien*, Die Keure, Brugge, 2008, 119, inzonderheid nummer 44.

Het arrest van 16 juni 2008 stelt duidelijk dat de aanspraak van "al" de schadelijders tegen FORTIS beperkt is tot het equivalent van 50.000.000 BEF verhoogd met de vergoedende intresten ten vroegste vanaf 9 juli 1994.

Dit betekent dat voor wat de aanspraak van elke schadelijder in het globaal bedrag van € 1.239.467,62 betreft, er geen rekening moet gehouden worden met de intrest die elke aanspraak oplevert, doch dat enkel met de aanspraak zelf rekening moet gehouden worden.

Het hof heeft met name reeds beslist (punt 5 pagina 16 en volg.) dat FORTIS gehouden is om "bovenop het maximale vergoedingsbedrag, ook de verwijlintresten te betalen dewelke verschuldigd zijn op het bedrag van de dekking en niet op het totaalbedrag van de vordering indien dit laatste het bedrag van de dekking overschrijdt".

Onder tabelvorm geeft dit:

- Voor Na B.

schadepost	Bedrag in € ²	Vertrekdatum intresten gevorderd	Effectief in aanmerking te nemen vertrekdatum ³
verplaatsingen	4.000,00	01.07.2000	08.10.2001
Administratie	125,00	01.07.2000	08.10.2001
Remgelden	10.171,90	01.07.2000	08.10.2001
Medisch materiaal	5.969,98	01.07.2000	08.10.2001
Apothekerskosten	3.708,52	01.07.2000	08.10.2001
Hulpmiddelen	7.970,10	01.07.2000	08.10.2001
Hulp van derden	33.488,00	01.07.2000	08.10.2001
Woonaanpassingen	30.205,00	01.07.2000	08.10.2001
Morele schade	81.562,50	01.07.1997	05.07.1997

² Gezien de verdeling van aansprakelijkheid moet voor elke schadepost de intrest berekend worden op de helft van het weerhouden bedrag. Aangezien de schadelijders zelf de tabel evenwel niet dermate hebben opgemaakt dat telkens het effectief eisbare bedrag wordt opgenomen doch telkens het bedrag wordt opgenomen "alvorens rekening te houden met de verdeling van aansprakelijkheid" heeft het hof de totale aanspraken in de tabel overgenomen en stelt het hof als algemene regel dat voor elk van de sommen in de kolom de intresten slechts op de helft van deze sommen kunnen aangerekend worden.

³ De vertrekdata der intresten worden hierna besproken in punt 4.3.

T.A.O.			
Materiële schade T.A.O.	1.087,50	01.07.1997	05.07.1997
Verlies schooljaar	19.000,00	30.06.1994	30.06.1994
Schade B.I. moreel	83.125,00	01.07.2000	01.07.2000
Schade B.I. materieel tot januari 2007	166.626,00	01.03.2004	04.04.2005
Schade B.I. toekomst	668.179,60	datum arrest	datum arrest
Medische kosten toekomst	515.032,12	datum arrest	datum arrest
Apothekerskosten toekomst	8.024,17	datum arrest	datum arrest
Hulp van derden toekomst	1.538.126,30	datum arrest	datum arrest
Hulpmiddelen toekomst	502.035,55	datum arrest	datum arrest
Seksuele schade	7.500,00	09.07.1994	09.07.1994
Esthetische schade	8.750,00	09.07.1994	01.07.2000
Totaal:	3.694.687,24		
Waarvan 1/2 ^{de} omwille van de verdeling van de aansprakelijkheid:	1.847.343,62		

- de vorderingen van de verwanten van B1 zien er uit als volgt:

naam	Bedrag in €	Vertrekdatum der intresten
G D B	3.750,00	01.07.2000
M B	1.875,00	01.07.2000
J B	1.875,00	01.07.2000
Totaal:	7.500,00	

- voor Wim DE SOMERE:

schadepost	Bedrag in € ⁴	Vertrekdatum intresten	Effectief in aanmerking te nemen vertrekdatum ⁵
Verplaatsingen	2.500,00	01.07.2000	08.10.2001
Administratie	125,00	01.07.2000	08.10.2001
Medische kosten verleden (remgelden)	11.095,27	01.07.2000	08.10.2001
Huur "stalen verpleegster"	5.597,10	01.07.2000	08.10.2001
Apotheker verleden	15.184,40	01.07.2000	08.10.2001
Hulpmiddelen verleden	49.617,58	01.07.2000	08.10.2001
Hulp aan derden verleden	29.230,20	01.07.2000	08.10.2001
Hulp betaald met PAB	101.232,00	01.07.2000	08.10.2001
Morele schade T.A.O.	15.637,50	01.02.1995	17.02.1995
Materiële schade T.A.O.	1.087,50	01.02.1995	17.02.1995
Verlies schooljaar	12.250,00	30.06.1994	30.06.1994
Schade B.I. moreel	89.062,50	01.10.1995	01.10.1995
Schade B.I. materieel tot januari 2007	213.013,91	01.03.2004	01.03.2004
Idem toekomst	699.487,51	datum arrest	datum arrest
Medische kosten toekomst	476.871,70	datum arrest	datum arrest
Kinesithérapie	16.337,95	datum arrest	datum arrest
Apotheker toekomst	35.329,74	datum arrest	datum arrest
Hulpmiddelen toekomst	460.317,88	datum arrest	datum arrest
Hulp van derden	1.424.161,50	datum arrest	datum arrest
Seksuele schade	7.500,00	09.07.1994	09.07.1994
Esthetische schade	8.750,00	09.07.1994	01.10.1995
	3.674.389,24		
Waarvan de helft:	1.837.194,62		

- de vorderingen van de verwanten van D St ; zien er uit als volgt:

⁴ Gezien de verdeling van aansprakelijkheid moet voor elke schadepost de intrest berekend worden op de helft van het weerhouden bedrag. Aangezien de schadelijders zelf de tabel evenwel niet dermate hebben opgemaakt dat telkens het effectief eisbare bedrag wordt opgenomen doch telkens het bedrag wordt opgenomen "alvorens rekening te houden met de verdeling van aansprakelijkheid" heeft het hof de totale aanspraken in de tabel overgenomen en stelt het hof als algemene regel dat voor elk van de sommen in de kolom de intresten slechts op de helft van deze sommen kunnen aangerekend worden.

⁵ Zie voetnoot nr. 3

naam	Bedrag in €	Vertrekdatum der intresten
A / D] G:	3.750,00	01.07.2000
P] D] S:	1.875,00	01.07.2000
Totaal:	5.625,00	

De in aanmerking te nemen bedragen voor de respectieve consorten B en de respectieve consorten DE SOMERE zijn de volgende :

Overdracht N B]	1.847.343,62
Naastbestaanden B	7.500,00
Totaal:	1.854.843,62

Overdracht W D] S:	1.837.194,62
Naastbestaanden D] S:	5.625,00
Totaal:	1.842.819,62

• voor de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN:

Deze vordering wordt in laatste conclusie verhoogd⁶ en begroot op € 357.683,68 (te weten € 134.313,24 voor wat de consorten B] betreft, € 219.162,64 voor wat de consorten D S] ; betreft en € 4.207,80 voor wat interventies in het kader van de Eurocross verzekering en repatriëring betreft).

Deze aldus aangepaste vordering wordt op zich - wat de sommen en samenstelling betreft - niet betwist. De wederpartijen laten geen grief gelden ten overstaan van de "herbegroting" van de vordering van de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN.

Het hof stelt overigens vast dat deze vordering thans ten definitieve titel wordt begroot.

⁶ in de voorheen genomen conclusies werd enkel een "onbenoemde provisie" gevorderd.

2.3.

Totaal:

Het totaal van de vorderingen in hoofdsom beloopt aldus € **4.055.346,92**, er is echter slechts € 1.239.467,62 beschikbaar bij FORTIS.

De vraag stelt zich dan hoe het beschikbaar bedrag dient verdeeld te worden over de vorderingen - zie hierna punt 3 -.

3. de vordering van de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN - aard, draagwijdte en gevolgen :

3.1.

In het arrest van 16 juni 2008 stelde het hof de vraag in welke mate de ziekteverzekeraar gerechtigd is, voor de geneeskundige kosten, in samenloop te treden met de verzekerde en aldus de verzekerde *de facto* het voordeel van de tussenkomst van de ziekteverzekering voor medische en aanverwante kosten te ontzeggen door de sociaal verzekerden aldus zelf een deel van de ingevolge de wet (en het recht van eenieder op de voordelen van de sociale zekerheid) uitgekeerde bedragen te doen ten laste nemen.

Concreet gaat het erom te weten of de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN al dan niet haar vordering vooraf kan nemen op het beschikbaar bedrag van € 1.239.467,62 in hoofdsom, dan wel of de consorten B) en D. St de hun toekomstige bedragen vooraf kunnen nemen, dan wel of alle gerechtigden - volgens een pondsgewijze verdeling - hun aanspraken kunnen laten gelden op het voornoemde in hoofdsom beschikbare bedrag van € 1.239.467,62.

3.2.

3.2.1.

FORTIS laat gelden dat de vordering van de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN uitsluitend betrekking heeft op medische kosten (en niet op uitkeringen onder de vorm van vervangingsinkomsten die aan de slachtoffers zouden betaald zijn) en dit is niet betwist.

FORTIS stelt dat artikel 86 van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst zoals gewijzigd door artikel 10 van de wet van 22 augustus 2002 bepaalt dat:

"indien er meer dan één benadeelde is en het totaal bedrag van de verschuldigde schadeloosstellingen de verzekerde som overschrijdt, (...) de rechten van de benadeelden tegen de verzekeraar naar evenredigheid verminderd (worden) ten belope van deze som."

FORTIS betwist dat de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN over een preferentieel recht zou beschikken.

3.2.2.

De consorten BI en D. S( ) laten gelden dat ingevolge artikel 1252 B.W. het slachtoffer over een voorrang geniet ten overstaan van degene die hem deels heeft vergoed en die aldus in zijn rechten is getreden.

Zij laten gelden dat voor wat betreft de schadeposten voor dewelke de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN is tussengekomen, de slachtoffers (= de sociaal verzekerden) over een voorrang beschikken daar waar zij voor de andere posten (dit zijn alle andere posten dan deze die betrekking hebben op de terugbetaling van geneeskundige kosten in de zeer ruime zin van het woord) in samenloop komen met de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN derwijze dat voor deze posten een pondsgewijze verdeling moet plaatsvinden.

Zij laten gelden dat de betwisting die wordt opgeroepen met als enig doel het hogere belang van het slachtoffer - te weten dat de benadeelde partij vóór alles moeten worden schadeloosgesteld - te laten verdringen door het eigenbelang van de mutualiteit, strijdig is met de openbare orde.

3.2.3.

Voor de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN kan artikel 1252 B.W. te dezen geen toepassing vinden om de reden dat artikel 136 § 2 van de ZIV-wet 94 een quasi-subrogatie instelt derwijze dat de sociale verzekeraar die prestaties heeft verleend en deze terugvordert van de aansprakelijke derde of diens verzekeraar, geen vordering instelt die onderscheiden is van deze van het slachtoffer, doch bij wijze van een afzonderlijke eis, de rechtsvordering van het

slachtoffer zelf uitoefent.

De LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN besluit uit deze redenering dat, daar het te dezen niet gaat om een conventionele subrogatie, waarop artikel 1252 B.W. toepasselijk zou zijn, er geen sprake kan zijn van een voorrangrecht vanwege het slachtoffer zelf.

Zij houdt verder voor, dat de wetgever de "bedoeling" had om een preferentierecht in hoofde van de mutualiteit tot stand te brengen. Zij aanvaardt dat "dit (...) niet uitdrukkelijk vermeld (wordt) in de wet" (conclusie pagina 5, punt 3° paragraaf 2).

De omstandigheid dat de mutualiteit - ingevolge voornoemd artikel 136 § 2 - over een wettelijk subrogatierecht beschikt waarbij zij minstens ten dele een eigen recht opzichthens de aansprakelijke derde of diens verzekeraar laat gelden, is evenwel niet van aard om enige vorm van voorrang of preferentie ten voordele van de mutualiteit met zich te brengen⁷.

De LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN laat ondergeschikt gelden dat er tot pons-ponsgewijze verdeling van het beschikbare bedrag dient over gegaan te worden.

3.3.

3.3.1

Ingevolge het beginsel "*nemo contra se subrogasse censetur*", neergelegd in artikel 1252 B.W. en artikel 41 derde lid Wet Landverzekeringsovereenkomst mag de schuldeiser geen nadeel ondervinden uit de indeplaatsstelling. Wanneer hij slechts een gedeeltelijke betaling ontvangt, kan hij zijn rechten voor wat hem nog verschuldigd blijft, bij voorkeur uitoefenen boven diegene van wie hij een gedeeltelijke betaling heeft ontvangen. Toegepast op de subrogatie in het verzekeringsrecht, houdt het beginsel "*nemo contra se subrogasse censetur*" in dat de verzekerde, wanneer hij van zijn verzekeraar een vergoeding heeft ontvangen die lager is dan de door de derde (te dezen FORTIS) verschuldigde vergoeding, voorrang geniet op de gesubrogeerde verzekeraar voor hetgeen hem nog door de derde verschuldigd blijft⁸.

⁷ Het hof heeft op pagina 12 en 13 en inzonderheid ook in voetnoot 3 van het arrest van 16 juni 2008 omstandig geantwoord op het middel dat geput wordt door de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN uit een arrest van het hof te Mons - deze motieven gelden alhier onverkort gezien de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN het middel, niettegenstaande de beslissingen van het arrest van 16 juni 2008, meent te kunnen herhalen.

⁸ P.-H. DELVAUX, "La subrogation et la réparation du dommage", R.G.A.R. 1994, nr. 12.298, 5 (verso); S.

3.3.2.

Echter laat de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN terecht gelden dat artikel 136 § 2 dat ingevolge artikel 136 § 2, vierde lid van de op 14 juli 1994 gecoördineerde wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, de verzekeringsinstelling rechtens in de plaats van de rechthebbende treedt en deze indeplaatsstelling geldt, tot beloop van het bedrag van de verleende prestaties, voor het geheel van de sommen die krachtens een Belgische wetgeving, een buitenlandse wetgeving of het gemeen recht verschuldigd zijn en die de schade geheel of gedeeltelijk vergoeden.

3.3.3.

Uit deze bepaling vloeit voort dat het ziekenfonds aanspraak kan maken binnen de perken van het totaal van haar uitgaven op het totaalbedrag dat aan het slachtoffer toekomt, zonder rekening te moeten houden met een aansprakelijkheidverdeling. De bepalingen van art. 136, par. 2 Z.I.V.-Wet 1994 met betrekking tot het subrogatierecht van de verzekeringsinstelling die niet alleen het recht op geneeskundige verzorging beogen te vrijwaren in afwachting dat de derde -aansprakelijke of diens verzekeraar de schade vergoedt, maar ook beogen dat die schade niet afgewenteld wordt op de gemeenschap en dat de uitgaven van het R.I.Z.I.V. beperkt worden, raken de openbare orde⁹.

De gesubrogeerde verzekeringsinstelling neemt de gehele vordering van de sociaal verzekerde over en het is niet omdat de vordering in gemeen recht van de sociaal gerechtigde tegen de derde-aansprakelijke beperkt is tot de helft van de schade, dat de vordering van de gesubrogeerde verzekeringsinstelling tot de helft van het bedrag van de uitkeringen zou dienen te worden verminderd. Het ziekenfonds is dan ook gerechtigd het gehele bedrag van de uitkeringen terug te vorderen, evenwel beperkt tot het bedrag (en dus niet tot het percentage) dat de sociaal verzekerde van de derde-medeaansprakelijke kan vorderen¹⁰ met deze beperking dat het bedrag van de vordering van de verzekeringsinstelling niet hoger kan zijn dan het bedrag dat de rechthebbende in het gemeen recht zou toekomen voor de veroorzaakte ongeschiktheid¹¹.

FREDERICQ, H. COUSY en J. ROGGE, "Overzicht van rechtspraak (1969-1978) Verzekeringen, T.P.R. 1981, 418; BOONE, I., De beperking van de schadevergoeding door toepassing van een wettelijke vrijstelling: ten koste van de schadelijder of van zijn verzekeraar?, A.J.T. 1999-00, 467-469.

⁹ Cass., 3 april 2006, <http://www.cass.be> op datum, arrest C.05.0114.N; J.T.T. 2006, 289; Pas. 2006, I, 746.

¹⁰ vgl. Cass., 3 mei 2004, Arr. Cass. 2004, 761; <http://www.cass.be> op datum, arrest nr. C.02.0223.N.

¹¹ Cass., 20 oktober 2003, Arr. Cass. 2003, 1890; <http://www.cass.be> op datum, arrest nr. C.02.0582.N; R.W. 2004-05, 702.

Daarenboven moeten de bedoelde vergoedingen dezelfde schade geheel of gedeeltelijk vergoeden ¹².

3.3.4.

Het recht waarover de verzekeringsinstelling krachtens art. 136 Z.I.V.-Wet 1994, tegen de aansprakelijke derde beschikt, is aldus beperkt, enerzijds, tot het bedrag van de door de verzekeringsinstelling aan de benadeelde verleende prestaties, anderzijds, tot het maximumbedrag van de schadeloosstelling waartoe de derde, die de schade heeft veroorzaakt, jegens het slachtoffer gehouden is inzake vergoeding wegens het verlies of de vermindering van het vermogen om, door het verrichten van arbeid, inkomsten te verwerven ¹³.

3.4.

Het hof stelt vast dat de consorten B. en D. S. er zich toe beperken onder de vorm van een algemene affirmatie voor te houden als zou *"de betwisting in casu door de L.C.M. (...) strijdig (zijn) met de openbare orde"* (conclusie pagina 4 alinea 8-9).

Zij hernemen hiertoe de samenvatting van een arrest van 16 januari 2006 dat door het hof was vermeld in het arrest van 16 juni 2008.

Evenwel ontwikkelen de consorten B. en D. S. geen enkel middel op basis van het citaat en zij argumenteren ook niet op welke grondslag en om welke reden de vordering van de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN zoals zij te dezen is gesteld, in strijd zou zijn met de openbare orde.

De bedenking (die door de consorten B. en D. S. uit het arrest wordt geciteerd) dat *"de betwisting die werd opgeroepen met als enig doel dit hogere belang van het slachtoffer te laten verdringen door het eigenbelang van de veroorzaker van de schade strijdig (zou zijn) met de openbare orde"* is met name te dezen niet als zodanig transponeerbaar met dit gevolg dat deze redenering niet "zomaar" te dezen kan benut worden om de rechten van de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN te beknotten.

¹² vgl. Cass. (voltallige zitting), 11 oktober 1999; <http://www.cass.be> op datum, arrest nr. C.97.0201.N; Arr. Cass. 1999, 1247; T.B.B.R. 2000, 167, noot SIMOENS, D.

¹³ Cass., 11 oktober 1999, <http://www.cass.be> op datum, arrest nr. C.97.0170.N; Arr. Cass. 1999, 1239; ook: Cass., 8 februari 1999, <http://www.cass.be> op datum, arrest nr. S.97.0148.N; Arr. Cass. 1999, 166; zie ook: RAUWS, R., De indeplaatsstelling van de ziekteverzekeraar: een quasi subrogatie, R.W. 1999-00, 191.

Hieruit volgt dat de vordering van de consorten B en van de consorten D! S alsmede deze van de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN aldus alle op gelijke voet staan.

Er is een feitelijke samenloop tussen deze verschillende vorderingen met als gevolg dat al deze vorderingen (alsmede als hun respectievelijke onderdelen) ten overstaan van het totaal beschikbaar bedrag in hoofdsom van € 1.239.467,62 pondsgewijze dienen verdeeld te worden en dat de aanspraak die elk van de schuldeisers opzichts FORTIS kan laten gelden op de intresten, evenzo door deze pondsgewijze verdeling beperkt is.

4. over de intresten:

4.1.

Het arrest van 16 juni 2008 (dat geen tussenarrest is zoals FORTIS ten onrechte voorhoudt) heeft de grenzen bepaald voor de berekening van de intresten bovenop het maximaal voorhanden zijnde verzekerd plafond van € 1.239.467,62.

In de mate dat FORTIS hiertegen opkomt is het middel niet ontvankelijk.

De verzekeraar is gehouden de intresten te betalen bovenop het maximaal voorhanden zijnde verzekerd plafond weliswaar, zoals FORTIS terecht laat gelden, binnen de perken van de verschuldigde schadeloosstelling in hoofdsom.

Concreet gesteld, in de mate dat de vorderingen slechts deels kunnen ingewilligd worden, geldt dezelfde verdeelsleutel (als deze die voor de hoofdsommen geldt) voor de intresten.

De door FORTIS voorgestelde formule:

$$\frac{\text{maximum dekking} \times \text{totale intrest}}{\text{totale schade}}$$

dient dienvolgens toegepast te worden.

4.2.

De LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN heeft haar vordering begroot (zie hiervoor). Zij stelt in het dispositief van haar conclusie - neergelegd op 4 december 2008 - (die de enige is waarop het hof vermag acht te slaan - zie de motieven gesteld in het arrest van 16 juni 2008 en de motieven hiervoor weergegeven aangaande de inhoud van conclusies) dat zij op de gevorderde bedragen de intresten vordert "vanaf de gespecificeerde data".

In de conclusie die de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN op 10 december 2007 had neergelegd (tweede syntheseconclusie na deskundig verslag) vorderde zij "de v.z.w. F en de verzekeraar NV FORTIS AG solidair, in solidum, minstens de ene bij gebreke aan de andere te veroordelen om aan LCM te betalen een onbenoemde provisie van € 332.481,48, meer de intresten vanaf de gespecificeerde data, tot op de datum van effectieve en integrale betaling".

In de motieven van deze conclusie (pagina 11 en 12) stelt de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN expliciet :

"Het is evident dat bij de berekening van provisies nog geen intrestberekeningen dienen gemaakt te worden. Punt is dat de hele discussie over de intresten prematuur is bij de bepaling van de provisies en dat, als men die discussie toch wil aangaan, men deze vanuit dezelfde premissen moet voeren.

.../....

Deze (= de intresten) dienen dan berekend te worden op basis van de gevorderde onbenoemde provisie die gebaseerd is op reeds gedane uitgaven en dit vanaf de datum van betaling tot aan de datum van de effectieve betaling van het gehele bedrag."

Kortom: in de conclusie die was neergelegd voordat het arrest van 16 juni 2008 is tussengekomen wordt geen concrete begindatum voor de intresten bepaald en in de conclusie die thans wordt genomen, wordt een definitief bedrag gevorderd (en dus geen onbenoemde provisie meer) doch wordt er geen enkele precisering gegeven omtrent de datum van aanvang van de intresten en de bedragen waarop deze intrest dan wel zou moeten aangerekend worden. De loutere vermelding "meer de intresten vanaf de gespecificeerde data, tot op de datum van effectieve en integrale betaling" is een vage formule dewelke geen enkele precisie bevat en dewelke dienvolgens het hof niet toelaat te beoordelen vanaf wanneer en op welke bedragen er

dan wel intresten zouden moeten toegekend worden.

Een veroordeling kan niet uitgesproken worden in dergelijke vage, onduidelijke en oncontroleerbare bewoordingen. Het hof moet vaststellen dat de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN nalaat om de bedragen waarop intresten gevorderd worden en de vertrekdata van de intresten te specificeren en dat ingevolge de zeer vage en onduidelijke formulering de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN geen concrete veroordeling tot het betalen van welbepaalde intresten vordert.

In de mate dat de vordering wordt uitgebreid door de conclusie neergelegd op 4 december 2008 en er thans voor het eerst een definitieve veroordeling wordt gevraagd, spreekt het voor zich dat data en bedragen dewelke voorkomen in voorheen neergelegde conclusies niet in aanmerking kunnen komen. Het hof stelt vast dat de bewuste conclusie geen enkele datum bevat.

FORTIS biedt aan om de intresten te laten lopen vanaf de gemiddelde datum tussen de feiten en de datum van uitspraak. Dit verzoek kan ingewilligd worden. Als datum kan dienvolgens weerhouden worden: 8 oktober 2001 zoals door FORTIS aangeboden.

4.3.

FORTIS betwist sommige vertrekdata van de intresten zoals deze door de consorten B. en de consorten D S(worden gevorderd.

Als gemiddelde datum geldt 8 oktober 2001.

De intresten voor verlies van een schooljaar kunnen gerekend worden vanaf het einde van het schooljaar.

Voor het overige zijn de data zoals zij door FORTIS worden voorgesteld, in aanmerking te nemen als vertrekdata der intresten (zie de tabel hiervoor).

5. de rechtsplegingvergoedingen:

De consorten B. en de consorten D S(vorderen een maximale rechtsplegingsvergoeding van € 27.500 per aanleg.

De eerste rechter heeft, in het bestreden vonnis van 8 januari 2001, de kosten begroot. Er kan dienvolgens niet teruggekomen worden op de begroting van de gerechtskosten zoals zij in eerste aanleg was geschied.

Enkel de kosten van het hoger beroep dienen vereffend te worden.

Er is geen aanleiding om te dezen af te wijken van het basisbedrag zoals dat bepaald werd door het KB van 26 oktober 2007 dat uitvoering geeft aan de wet van 21 april 2007.

Dat het in staat stellen van de zaak lang heeft aangeslept en inhoudelijk confuus is gemaakt, wijst niet op een objectiveerbare complexiteit.

De omstandigheid dat de consorten B en D S fysieke personen zijn impliceert niet dat hun raadsman meer dan de normale taken die hem toebedeeld zijn, zou hebben dienen op te nemen.

Voor de consorten B en de consorten D S - ailen vertegenwoordigd door éénzelfde advocaat - wordt de rechtslegingsvergoeding begroot op € 15.000 (gevorderde bedrag boven € 1.000.000).

Voor wat de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN betreft wordt de rechtsplegingsvergoeding begroot op € 7.000.

Er is geen aanleiding om een deel van de kosten van het hoger beroep ten laste van de consorten B en D S of van de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN te leggen.

De omstandigheid dat de volledige aansprakelijkheid niet werd weerhouden opzichts de v.z.w. F.O.S. en haar verzekeraar FORTIS staat er niet aan in de weg dat de hogere beroepen, het ene ingesteld door de consorten B en D S het andere ingesteld door de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN, in aanzienlijke mate gegrond werden verklaard zodat de kosten van het hoger beroep ten laste van de in het ongelijk gestelde partij (FORTIS) dienen gelegd te worden.

6. de betaalde provisies:

Lopende het geding heeft FORTIS een provisie betaald van € 250.000 in drie gelijke delen opgesplitst tussen de consorten B , tussen de consorten D S en tussen de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN.

Er is aanleiding opdat de betaalde provisie (telkens € 83.333,33) vermeerderd met de *pro rata* intresten aan de rentevoet van 5 % (zoals gevorderd in afwijking van de indicatieve tabel die de intresten voorziet aan de wettelijke rentevoet - zie: *De indicatieve tabel herzien*, Die Keure, Brugge, 2008, 87, inzonderheid nummer 58) telkens in mindering zou gebracht worden.

**OM DEZE REDENEN,
HET HOF, wijzend na tegenspraak,**

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935 betreffende het gebruik der talen in rechtszaken;

Zegt dat het bedrag van € 1.239.467,62 in hoofdsom (en mits het in mindering brengen van de reeds uitbetaalde provisies van in totaal € 250.000) ponsd-ponsgewijze zal toekomen aan elk van de vorderende partijen (dit wil zeggen elk van de consorten B: ; afzonderlijk, elk van de consorten D S ; afzonderlijk en de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN) tot beloop van 0,3056 van de door hen gevorderde bedragen, concreet:

Partij	Gevorderde bedrag in €	Pro rata in functie tot beschikbaar kapitaal (in €)	Aanrekening van de provisie in €
B) E.N.	1.847.343,62	564.750,00	
G) D) B)	3.750,00	1.150,00	
M) B)	1.875,00	575,00	
J) B)	1.875,00	575,00	
(Totaal :)	(1.854.843,62)	(567.050)	(567.050,00)

- provisie			- 83.333,33
(Saldo:)			(483.716,67)
W D S	1.837.194,62	561.250,00	
A V D	3.750,00	1.150,00	
G			
P D S	1.875,00	575,00	
(Totaal:)	(1.842.819,62)	(562.975,00)	(562.975,00)
- provisie			- 83.333,33
(Saldo :)			(479.641,67)
LANDSBOND CM	357.683,68	109.400,00	(109.400,00)
- provisie			- 83.333,33
(Saldo :)			(26.066,67)
(Algemeen totaal:)	(4.055.346,92)	(1.239.425,00)	

Zegt dat de voornoemde bedragen van respectievelijk € 564.750, € 1.150, € 575, € 575, € 561.250, € 1.150, € 575 en € 109.400 te verhogen zijn met de vergoedende intresten aan de rentevoet van 5 % per jaar vanaf de respectieve data in de tabellen weergegeven in het hiervoor gestelde motiverend gedeelte van huidig arrest voor wat de consorten B en de consorten D S betreft en vanaf 8 oktober 2001 voor wat betreft de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN en te verminderen zijn met de negatieve intresten op de uitgekeerde provisies vanaf 6 juni 2006 (te weten telkens € 83.333,33 voor de consorten B, voor de consorten D S en voor de LANDSBOND DER CHRISTELIJKE MUTUALITEITEN), één en ander tot op de datum van integrale betaling;

Zegt dat voor de berekening van de positieve intresten volgende formule zal toegepast worden, vorderende partij per vorderende partij:

$$\frac{\text{maximum oekking} \times \text{totale intrest}}{\text{totale schade (rekening gehouden met de aansprakelijkheidsverdeling)}}$$

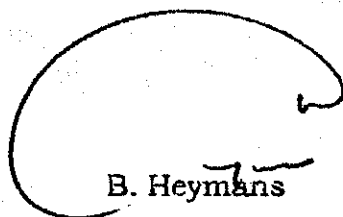
Zegt dat een ponds-pondsgewijze verdeelsleutel moet gehanteerd worden tussen de consorten B_i, de consorten D_i S_i en de LANDSBOND DER CHIRSTELIJKE MUTUALITEITEN op het door de v.z.w. F. geconsigneerde bedrag van € 110.000;

Veroordeelt FORTIS tot de gerechtskosten van beide aanleggen, wat de eerste aanleg betreft zoals begroot in de bestreden beslissing, wat het hoger beroep betreft vereffend op € 7.500 rechtsplegingsvergoeding voor B + € 7.500 rechtsplegingsvergoeding voor D_i S_i en voor LANDSBOND DER CHIRSTELIJKE MUTUALITEITEN vereffend op € 7.000 rechtsplegingsvergoeding.

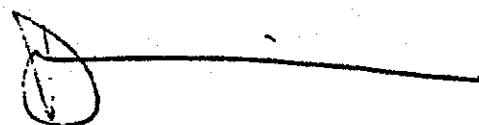
Aldus gevonnist en uitgesproken in openbare burgerlijke terechtzitting van de **zeventiende kamer** van het Hof van Beroep te Brussel op **26.01.09**

Waar aanwezig waren:

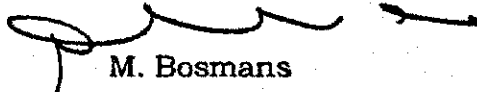
Dhr. D. Rutsaert, Voorzitter;
Dhr. M. Bosmans, Raadsheer;
Mevr. D. Degreef, Raadsheer;
Mevr. B. Heymans, Griffier.

B. Heymans

D. Degreef

M. Bosmans

D. Rutsaert